

CHOWACZ PODOBNIK

- *Ceutorhynchus assimilis* Payk.

1 Systematyka

Typ:	Stawonogi - <i>Arthropoda</i>
Gromada:	Owady - <i>Insecta</i>
Rząd:	Chrząszcze - <i>Coleoptera</i>
Rodzina:	Ryjkowcowate - <i>Curculionidae</i>
Gatunek:	Chowacz podobnik - <i>Ceutorhynchus assimilis</i> Payk.

2 Biologia

Chrząszcze zimują w wierzchniej warstwie gleby pod warstwą ściółki. Wiosną, w okresie tworzenia się pąków kwiatowych, gdy temperatura osiągnie około 13°C przelatują na pola rzepaku. Po odbyciu żeru uzupełniającego samica składa jaja do otworu wygryzionego w ścianie młodej łuszczyzny. Po upływie 8 do 9 dni wylęga się larwa, która żeruje na zalążkach nasion (Fot.3). W łuszczyźnie żeruje tylko jedna larwa. Dorosłe larwy opuszczają łuszczyzny i przepoczwarczają się w glebie. W lipcu i sierpniu pojawiają się młode chrząszcze. Po krótkim okresie żerowania przechodzą na miejsca zimowania. Chowacz podobnik wykształca jedno pokolenie w ciągu roku.

Obok rzepaku ozimego i jarego do roślin żywicielskich chowacza podobnika zalicza się: rzepik, gorczyca, warzywa kapustne, rzodkiew, rzodkiewka oraz różne krzyżowe dziko rosnące szczególnie z dużymi łuszczyznami.

3 Opis gatunku

Chrząszcz jest czarny z powodu owłosienia wydaje się być szary, pokryty łuskami, ma długość 2,5-3 mm, głowę, czułki i odnóży czarne, paski na pokrywach skrzydeł równej szerokości z łuskowatymi włoskami ułożonymi w rzędy. Głowa jest ryjkowato wydłużona (Fot.1).

Jajo jest białe, błyszczące, owalne, długości 0,5 mm.

Larwa jest beznoga, długości 4-5 mm, biaława, łukowato wygięta z jasnobrązową głową (Fot.2).

Poczwarka jest biała, długości 4 mm.

4 Opis uszkodzeń

Uszkodzenia powodowane przez chowacza podobnika widoczne są z zewnątrz dopiero, gdy larwa poprzez wydrążony otwór opuszcza łuszczynę. Larwy niszczą do 5 zawiązków nasion w łuszczyźnie. Uszkodzona łuszczyzna pozostaje zamknięta, jednak przedwcześnie żółknie i jest lekko zdeformowana. Uszkodzenia łuszczyzn spowodowane przez chowacza podobnika są wykorzystywane przez przyszcarka kapustnika do składania jaj.

Bezpośrednie szkody są na ogół niewielkie, natomiast szkody pośrednie spowodowane przez dużo bardziej szkodliwego przyszcarka kapustnika (*Dasyneura brassicae*) mogą być bardzo duże. Woda dostająca się przez otwory do łuszczyzn prowadzi do gnicia łuszczyzn i nasion, uszkodzone łuszczyzny porażane są przez szarą pleśń.

5 Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

Obserwacje nad nasileniem liczebności szkodników łuszczynowych należy rozpocząć przed początkiem kwitnienia rzepaku (faza rozwojowa w skali BBCH 5/59). Obserwować należy naloty chrząszczy chowacza podobnika. Szkodnik nalatuje od strony lasów, dlatego szczególną uwagę należy zwrócić na część plantacji, która przylega do zadrzewień.

Kontrolę nalotu szkodników łuszczynowych należy prowadzić systematycznie (2-3 razy w tygodniu). Obserwacje należy przeprowadzać w zależności od wielkości pola analizując od 100 do 150 roślin w różnych punktach pola oddalonych od siebie o około 20 m po 10 roślin. Szkodniki wytrząsać z pąków kwiatowych i kwiatów rzepaku na dużą białą kartkę papieru.

Szczególnie dokładne obserwacje należy prowadzić w tych rejonach uprawy rzepaku, gdzie w ubiegłym roku stwierdzono minimum 5% uszkodzonych łuszczyń.

6 Progi ekonomicznej szkodliwości oraz terminy zabiegów ochrony roślin

Progiem szkodliwości dla chowacza podobnika jest stwierdzenie przed kwitnieniem rzepaku (do BBCH 60) średnio 1 chrząszcza na 1 roślinie. Podczas kwitnienia (od BBCH 60) w rejonie słabego występowania przyszcarka kapustnika: 1 chrząszcz na 1 roślinie, a w rejonie liczego występowania przyszcarka kapustnika: 1 chrząszcz na 2 rośliny.

Liczebność chrząszczy określać można metodą czerpakowania lub „żółtych naczyń”. Zabieg opryskiwania wykonać, gdy na 25 roślinach znajdują się średnio 4 chrząszcze lub w ciągu kolejnych 6 dni w żółtym naczyniu odłowi się 100 osobników.

7 Ocena szkodliwości

Obserwacje rozpocząć 10 dni po całkowitym zakończeniu kwitnienia rzepaku i rzepiku ozimego (faza rozwojowa w skali BBCH 6/69), a zakończyć przed dojrzewaniem nasion w łuszczykach (faza rozwojowa w skali BBCH 8/80). Na polu rzepaku ozimego, w różnych punktach wybranych losowo wyznacza się po 10 roślin. Ogółem w zależności od wielkości pola od 50 do 100 roślin i z nich pobiera się losowo do 250 łuszczyń. Na plantacjach powyżej 2 ha należy zwiększyć liczbę punktów o 2 na każdy następny hektar i pobrać z roślin 50 łuszczyń. Łuszczyń należy pobierać z różnych partii roślin (pędów wierzchołkowych, bocznych i niżej położonych), także różne pod względem dojrzałości.

Uszkodzone przez chowacza podobnika łuszczyńy mają otwór, a wewnątrz znajduje się jedno lub kilka zniszczonych nasion.



Fot. 1. Chowacz podobnik - chrząszcz



Fot. 2. Chowacz podobnik – larwa z brązową główką



Fot. 3. Żer larwy chowacza podobnika na nasionach w łuszczyńie